

NÉPMŰVELŐK EGYMÁS KÖZT

A budapesti Iskolánkívüli Népművelési Bizottság Kassán

Március 25-én tartotta a felszabadult Kassa, 20 év óta, egyik legelső magyar kultúrünnepét Budapest székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottságának rendezésében. Ez a kultúrest hitvallás és bizonyágtétel volt a magyar kultúra magasabbrendűsége mellett, amely egységbe forrasztja az egész magyarságot.

A *Schalk-ház* dísztermét teljesen megtöltötte Kassa és a székesfővárosból odaérkezett kulturális küldöttség előkelő közönsége. Az ismét magyar zászlórengetegbe öltöztetett és magyar nemzeti imádságainktól visszhangzó történelmi falak között elsőnek *Tost László* kassai polgármester üdvözölte a kiváló művészeket és vendégeket, majd a város hála- és elismerése jeléül *babékoszorút nyújtott át Novágh Gyulának*, a budapesti Népművelési Bizottság igazgató-

jának, amiért a székesfővárosi népművelés kulturális együttesének első „felvidéki” útja Kassára vezetett. A székesfőváros képviselőjében *dr. Bódy László* alpolgármester méltatta az első „*Kassa-Budapest kultúresi*” jelentőségét és Kassa városának a magyar történelem és kultúra terén oly kiemelkedően fontos szerepét. Ezután a magyar irodalom- és zeneművészet Budapestről megjelent kiválóságai adtak gazdag programot, amelynek során Kassa magyarjai ismét hallhatták *Herczeg Ferencet*, aki emlékezéseiből olvasott fel néhány derűs történetet és *Dohnányi Ernőt*, aki saját művei mesteri előadásával tisztelgett Kassa közönsége előtt. *Basilides Mária* régi magyar énekek művészi előadásával, *Simonffy Margó* a magyar líra gyöngyeinek nagy hatást keltő ismételt tolmácsolásával, *Dallos*

A KASSAI ÜNNEP KÖZÖNSÉGE

Az első sorban Fertsek Elza, Basilides Mária, a Dohnányi-pár, Bódy László, a másodikban Dallos Sándor, Szabó Lőrinc, Czákó István

Sándor és Szabó Lőrinc pedig felolvasássaikkal ragadták el a hálás közönséget, amelynek nevében végül is Gömöry János, a Kassai Kazinczy-Társaság elnöke mondott köszönetet a felejthetetlen kultúrelményért.

Új népművelési titkárok a visszatolt területen

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése értelmében a hét népművelési bizottságot alkotó visszatolt területen eddig népművelési titkári beosztást nyertek:

1. *Bereg—Ugocsa vármegyék népművelési bizottságához:*

Kvalkovszky László, beregszászi polg. isk. igazgató.

2. *Nyitra—Pozsony vármegyék népművelési bizottságához:*

Manga János, ógyallai állami elemi iskolai tanító.

3. *Kassa sz. kir. város népművelési bizottságához (ideiglenesen) Komorowicz Béla*, Abaúj-Torna vármegye népművelési titkára.

Népművelési bizottságokba kinevezett új tagok.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a népművelési bizottságok szervezéséről szóló 132.243/1922. sz. rendelet 4. szakaszának d) pontja értelmében 1944 június hó 30-ig terjedő időtartamra kinevezte:

Bars—Hont vármegyék Népművelési Bizottsága tagjaivá:

1. *Schubert Tódor* lévai bankigazgatót, a SzMKÉ elnökét,
2. *Horváth István* ipolysági középiskolai tanárt,
3. *Perhács Imre* ipolysági bankigazgatót,

4. *Beluch Imre* barsendrédi áll. el. isk. igazgatótanítót,

5. *Farkas Károly* vámosladányi ref. el. isk. igazgatótanítót.

Gömör—Kishont vármegyék Népművelési Bizottsága tagjaivá:

1. *Halász József* rimaszombati kar-nagyot,

2. *Makovits Jenő* rimaszombati festőművész,

3. *Rábely Miklós* rimaszombati kereskedőt,

4. *Farkas Abrahám* zsipi földbirtokost,

5. *Gaál Béla* jolsvai gyógyszerészt.

Kassa sz. kir. város Népművelési Bizottsága tagjaivá:

1. *Dr. Boros Kálmán* kulturális ügyosztályfőnökhelyettes,

2. *Dr. Kőszeghy Winkler Elemért*, a Kassai Nemzeti Múzeum igazgatóját,

3. *Dr. Pfeifer Miklós* kanonokot,

4. *Dr. Sziklay Ferenc* író,

5. *Dr. Wick Béla* teológiai tanárt.

Komárom vármegye Népművelési Bizottsága tagjaivá:

A volt Komárom—Esztergom vármegyék Népművelési Bizottságához korábban kinevezett:

1. *Lőke Károly* szomodói ref. esperes, felsőházi tag,

2. *Dr. Németh István* ácsi róm. kat. plébános,

3. *Rehling Konrad* tatabányai bányai ügyi főtanácsos megbízatásának egyidejű meghosszabbításával,

4. *Fülöp Zsigmond* Komárom (I.) város polgármesterét,

5. *Dr. Szijj Ferenc* Komárom város polgármesterét, a Jókai-Egyesület elnökét.

GYERMEKHETI HÍRADÓ*

Adatik tudtára minden kispajtásnak,
 Úgy a kisfiúknak, mint a kisbabáknak,
 Hogy szép május hónap épp nyolcadik napján
 Gyermekország felett kinyit a szivárvány,
 Csillagos tündérek a földre szálllnak,
 A jógyermekkel eszterláncot járnak
 S azután... de várjunk, legyetek csak csendbe,
 Hadd mondjak el mindent szép sorjába, rendbe:

* Budapest Székesfőváros Iskolánkívüli Népművelési Bizottsága Nemzeti Gyermekhetére (1939 május 7—14-ig).

Ezt a sok örömet ugyan hol is kezdjem,
 Babatündérnél-e, vagy kint a ligetben?
 Egy gyönyörű hétig tart ez a gyöngyélet
 Ami most kezdődik, amiről mesélek.
 Kishúgom, kisöcsém figyeljeteK szépen,
 Elmondom, hol leszünk, melyik parkban, téren:

Kint a Naphegy-téren, meg a Mechwart-kertben,
 Szép Epres-erdőben s a Városligetben,
 A Gyöngyösi-úton, a Városmajorban,
 Külső Bécsi-úton és a Vízmű-parkban,
 A Cukor-utcában, Új Szent István-téren,
 Az Illatos-úton, a Kiserdő-szélén,
 Bent Almássy-téren, kint Zita-telepen
 Lesz örökös vígság, lesz minden eleven,
 Nem hagyjuk ki, nem ám. Augusztá-telepet,
 S a Ceglédi-utat, Tisza Kálmán-teret,
 Pékerdő, Ferenc-tér, Kozma-út, Lenke-tér,
 Akármerre megyünk, mindenütt öröm ér,
 Édes mulatságban seholsem lesz hiány,
 Kálvária-téren, kint a Valérián,
 A TafaI-úton és Rákosfalvában
 Leszünk majd mindenütt gyöngyvigadozásban.

Igy megy napról-napra négytől hét óráig
 Egy egész héten át minden gyermek játszik,
 Persze: aki jó lesz, labdázhat, hintázhat,
 Játshat majd „kis kecét“, futhat, karikázhat,
 Szóval amit akar, mi gyermekhez illik,
 Itt most szép öröme sok alkalom nyílik.

Azután meg minden felnőtt bácsi, néni
 Csak egy jegyet váltson Allatkertet nézni,
 Bevihet magával két gyermeket ingyen,
 Aki nincsenek túl évükben a tizen.
 Az ám az Allatkert! Farkas, meg a róka,
 Nagyfülü elefánt, simahátú jóka,
 Víziló, krokodil, zsiráf és struccmadár
 Veri a készülőt, mindegyik minket vár.
 Ott oroszlán, tigris, majmok és madarak
 S minden, ami ugrik, száll, úszik, vagy szalad,
 Sőt, valót beszélve, többek közt jelesen
 Tányértalpú koma vár ránk személyesen.
 Most jött haza nem rég kárpáti országból,
 Ahol lakik, sziklás, erdős birtokáról.

Hanem ne felejtjük: szép május havának
 Kilencedik napján a színházba várnak,
 Kiváncsiak vagytok, ki várhat, ugyan ki,
 Megmondom, nem más, mint híres Ludas Matyi,
 Furfangos gyerek volt az a gyöngyömadta,
 Döbrögi urannak ugyancsak megadta,
 Gazdag úr Döbrögi elvette libáját,
 No, de meg is adta háromszor az árát,
 Úgy esett a dolog... Vagyhát nem mesélem,
 Jobb lesz majd mulatni ott a nézőtéren.

Tizedikén pedig az Operaházban
 Hány János mesél istenigazában.
 Ismeritek-e mind vitéz Hány bácsit,
 Kinek királyúrfik ütögettek pácsit?
 Aki összejárta hetedhét országot,
 Ki egymaga leverte százezer kozákot,
 Ki nélkül a sereg soh'se vonult hadba,

Ki a világ végén lábát lelógatta,
 Ki rejtentő erős hős volt meseképen,
 Kit a császárné is megszeretett legyen.
 Hát amit csak mesél, mindazt meglátjátok,
 Szép muzsikaszóval játsszák, dalolják ott.

Tizenegyedik... hát az meg mit ígér!
 Az Operaházba eljön Babatündér,
 Így, ahogy halljátok, igazán, valóban
 Többi szépségek közt fényes baba-boltban,
 Minden baba beszél, hát még, ahogy táncol —
 Kitáncolna tán mind ebből a világból!
 Dehát vesztegetik a jó gyerekeknek,
 Akik szófogadók s tanulni szeretnek.

S aki még sosem volt fényes karneválban,
 Eljöhét, most az is lesz az Operában,
 Nagy babafarsang lesz muzsikával, tánccal,
 Mazúrral, szupéval, magyar palotással.
 De ezenkívül is örömlakodalom
 Lesz olyan, hogy milyen, még el sem mondhatom.

Tizenharmadika, az lesz csak a nagy nap!
 Tízezer virágszál pompás uzsonnát kap,
 De ezen kívül is minden kerületbe
 Vidám uzsonna vár a jó gyermekekre.
 Ott esik csak jól majd minden egyes falat
 Májusi levegőn, virágos fák alatt.

Tizenegyediken tíz óra utánra
 Várnak mindnyájunkat az Urániába.
 Uránia mozi? Az csak nagy mulatság,
 Mesefilm, kultúrfilm, ének, szórakozás,
 Nevetünk, tanulunk esztendőre valót,
 Majd meglátjátok, hogy ilyen még sosem volt.

De ezen kívül is minden nap egy hétig
 Mesének, játéknak alig érjük végét,
 Muzsikálunk együtt, dalolunk és játszunk,
 Hét országra szóló lesz mulatozásunk.

De, hogy a Jóisten bennünket megáldjon,
 Gondoljunk arra, ki fekszik betegágyon,
 Oda is elmegyünk, el minden kórházba,
 Mesélünk, ki tudja meddig, egyfolytába,
 Közben, hogy még szebbre derüljön sok óra,
 Lesz ajándékosztás, bábszínházi móka,
 S hogyha megehezünk, mesebeli, pompás
 Uzsonna vár minket, kisbaba, kispajtás,
 No és majd azután... De többet nem mondok,
 Csak annyit, hogy nem lesz, ki ne lenne boldog.

Igaz magyar szívvel mindenkit elvárunk,
 Gyere el kishűgunk, gyere kispajtásunk,
 Tisztaszívű kedvvel örüljünk, vigadjunk
 S végül mindezekért bő hálákat adjunk
 Istenünknek, aki adta életünket,
 Aki megtartotta édes szüleinket,
 Aki szeretetet plántált a szívekbe,
 Aki ékes egét fölénk terítette,
 Aki májust adott, madárdalt, virágot,
 Aki adta nekünk ezt a szép Országot.

S most azt is megmondom, hogy ezt a sok szépet
 Ki ajándékozta, ki is adta néktek:

*Akinek a lelke szeretet-virágos,
Akié ti vagytok: a Székesfőváros,
Polgármester bácsi és sok munkatársa,
A népművelőknek szorgos Bizottsága,
Aranyszivű nénik, okos, kedves bácsik
Dolgoztak értetek tavaszhasadásig,
Hogy kicsi szívetek patyolat virága
Örömbé fűrődjön, gyémántos sugarba,
Igy hát a sok szépet rózsák nevenapján
Nékiek köszönjétek a Jóisten után.*

Számadó Ernő

Népművelési előadóképző tanfolyamok

Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága a vallás- és közoktatásügyi minisztérium engedélye alapján azok részére, akik akár a fővárosban, akár vidéken a népművelési munkába már bekapcsolódtak, vagy a jövőben óhajtanak bekapcsolódni s legalább tanítói oklevéllel vagy főiskolai végzettséggel rendelkeznek két népművelési előadóképző-tanfolyamot rendez Balatonlellén, a Mária-üdülőben.

Az első tanfolyam szorgalmi ideje: 1939. június 20—28. Tárnya: *A városi női népművelés kérdései*. Erre a tanfolyamra csak nőket vesz fel a Bizottság. Részvételi díj: 50 pengő.

A második tanfolyam szorgalmi ideje: 1939. július 2—11. Tárnya: *A népművelés és a szabadidőmozgalom kapcsolatai, összefüggései*. Erre a tanfolyamra a Bizottság csak férfiakat vesz fel. Részvételi díj: 55 pengő.

A részvételi díjban bennfoglaltatik a tandíj, két-háromágas szobákban elszállásolás, háromszori étkezés, strandhasználat, fürdődíj („kurtaksa“). Vasúti jegyét mindenki maga váltja meg. Akinek arcképes igazolványa nincs, felhasználhatja a magyar államvasutak által a balatoni üdülőhelyek részére nyújtott utazási kedvezményt.

A tanfolyamokra legkésőbb május hó 25-ig írásban kell jelentkezni Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottságánál (IV., Szép-utca 5.). A felvételi kérvényben közölni kell a pontos személyi adatokat (név; születési hely, év, hó, nap; válás; mint előadó résztvett-e már a népművelési munkában, vagy mely egyesület keretében fejtett ki népművelő tevékenységet?). A felvétel iránti kérelem fölött a Bizottság dönt s arról a kérvényezőt legkésőbb május hó 31-ig értesíti. Amennyiben a fölvevett hallgató a részvételi díjat június 5-ig nem fizeti be a Bizottság 47.000 számú postatakarékpénztári csekkszámlájára, a Bizottság az illetőt a fölvevett hallgatók névsorából törli.

Mindkét tanfolyam naponta délelőtt 8—11-ig és délután 5—7-ig tart.

A TANFOLYAMOK TANTERVE A KÖVETKEZŐ:

Női népművelés a városokban.

1939. június 20—28 (bezárólag).

I.

Június 21. A népművelés fogalma, feladatai, jelentősége napjainkban.

A népművelés szervezete. A népművelés és a társadalom kapcsolatai.

A női népművelés sajátos feladatai a városban.

Megbeszélés.

II.

Június 22. A női népművelés sajátos feladatai.

a) A szociális gondozásra szorulóknak,

b) Háztartási alkalmazottak,

c) Ipari és gyárimunkásnők körében.

Megbeszélés.

III.

Június 23. A női népművelés sajátos feladatai.

d) Kispolgári leányok,

- e) Az értelmiségi nőtársadalom körében.
 f) Kívánalmaink a női népművelés előadóival és vezetőivel szemben.
 Megbeszélés.

IV.

- Június 24. Amit a nőnek a jogból tudnia kell.
 Hogyan fejleszthetjük szociális ismereteinket?
 Szociális és társadalmi feladataink.
 Megbeszélés.

Június 25. (Vasárnap.) Hajókirándulás Tihanyba vagy Badacsonyba.

V.

- Június 26. Háztartási és gazdasági ismeretek a női népművelés keretében.
 a) A korszerű háztartás.
 b) A korszerű főzés.
 c) Otthonépítés és gondozás.
 Megbeszélés.

VI.

- Június 27. Nevelési ismeretek a női népművelés keretében.
 Mit kell tudni a gyermekfejlődéstani korokról, nevelői magatartások.
 a) A csecsemő.
 b) A kisdéd.
 c) A gyermek.
 d) A serdülő.
 Megbeszélés.

VII.

- Június 28. Egészségügyi ismeretek a női népművelés keretében.
 a) A nők egyéni és munkahigiénéje.
 b) A család egészségügye, gyermekegészségügy.
 c) Népegészségügyi ismeretek.

*

Gyakorlati rész minden délután 5—7-ig.

- I. Csoport: Népies játékok, táncok, mondókák és ének.
 II. Csoport: Női gyakorlati tanfolyamok, a magyar népi művészet elemeinek felhasználásával.

Népművelési előadóképző-tanfolyam (férjfiak számára).

1939. július 2—11 (bezárólag).

I.

- Július 3. A népművelés története és szervezete.
 A népművelés fogalma, jelentősége és feladatai napjainkban.
 A népművelés és szabadidőmozgalom.
 Megbeszélés.

II.

- Július 4. A Dopolavoro munkája és szervezete.
 A Kraft durch Freude munkája és szervezete.
 Egyéb külföldi szabadidőmozgalmak ismertetése.
 Megbeszélés.

III.

- Július 5. A városi népművelés speciális feladatai.
 a) A szociális gondozásra szorulóknak,
 b) A gyári és kézműipari munkások,
 c) Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak, valamint az értelmiség körében.
 Megbeszélés.

IV.

- Július 6. A falusi népművelés speciális feladatai.
 a) Tanyákon.
 b) Községekben.

c) Mezővárosokban.
Megbeszélés.

V.

Július 7. A levente-mozgalom népművelési feladatai.

- a) Erkölcsei, állampolgári, katonai és
b) a nemzetnevelés terén.
Megbeszélés.

VI.

Július 8. Ismeretterjesztés.

- a) Előadások, tanfolyamok, szemináriumok.
b) Könyv, könyvtár.
c) Múzeum, kiállítás, tanulmányi kirándulás, turisztika.
Megbeszélés.

VII.

Július 9. (Vasárnap.) Hajókirándulás Tihanyba vagy Badacsonyba.

VIII.

Július 10. Szabadidő felhasználás.

- a) Ének-énekkar, szavalás-szavalókórus, zene-zenekar.
b) Műkedvelői színjátszás.
c) Népi játékok, tánc, táborozás-tábortűz, sportok.
Megbeszélés.

IX.

Július 11. d) Mozi, rádió.

- e) Színház, hangverseny.
f) Üdülés, utazás.
Megbeszélés.

*

GYAKORLATI RÉSZ MINDEN DÉLUTÁN 5—7-IG.

I. Csoport. Magyar népi játékok, táncok, énekek.

II. Csoport. Műkedvelő és népi színjátszás, bábszínház.

* * *

Valamennyi Iskolánkülső Népművelési Bizottságnak

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 107.885/1939. VII. 1. ü. o. sz. rendelete.

Értesítem a tek. Bizottságot, hogy Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága megbízásomból folyó évi június hó 20—28. bezárólag nők részére és folyó évi július hó 2—11. férfiak részére *Balatonlellén*, a Mária-üdülőben népművelési előadóképző tanfolyamot rendez. A női népművelési tanfolyamon a részvételi díj 50 P, a férfi népművelési tanfolyamon 55 P.

Az országos népművelés szellemi egységének biztosítása érdekében is kívánatosnak tartom, hogy a tek. bizottság a népművelési előadók figyelmét e tanfolyamokra hathatósan felhívja, azok meghallgatására buzdítsa. Egyben közlöm, hogy nem teszek észrevételt az ellen, ha a tek. Bizottság a saját költségvetése terhére fedezi tanfolyamonként egy-két arra való népművelő részvételi díját, avagy a részvételi díj bizonyos hányadát segélyként adja azoknak, akik a tanfolyamra jelentkeznek, s tőlük eredményes munka várható.

Tekintettel arra, hogy a tanfolyamokra csak korlátozott számban vehetők fel a hallgatók, felhívom a tek. Bizottságot, hogy Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottságával mielőbb közölje, hogy melyik tanfolyamra hány hallgatót óhajt kiküldeni; ugyancsak közölje a kiküldendő hallgatók pontos személyi adatait is annak jelzésével, hogy a kiküldendő hallgatók a délutáni gyakorlati tanfolyamok közül melyiken óhajtanak résztvenni. Az adatok beküldésével egyidejűleg a részvételi díjak is megküldendőek legkésőbb folyó évi május hó 31-ig.

Budapest, 1939. évi április hó 25-én.

A miniszter rendeletéből:
dr. Czákó István s. k.
miniszteri osztálytanácsos.

Felelős szerkesztő: Hankiss János. — Felelős kiadó: Milleker Rezső.